

Absolutní majetková práva

I. Věcná práva

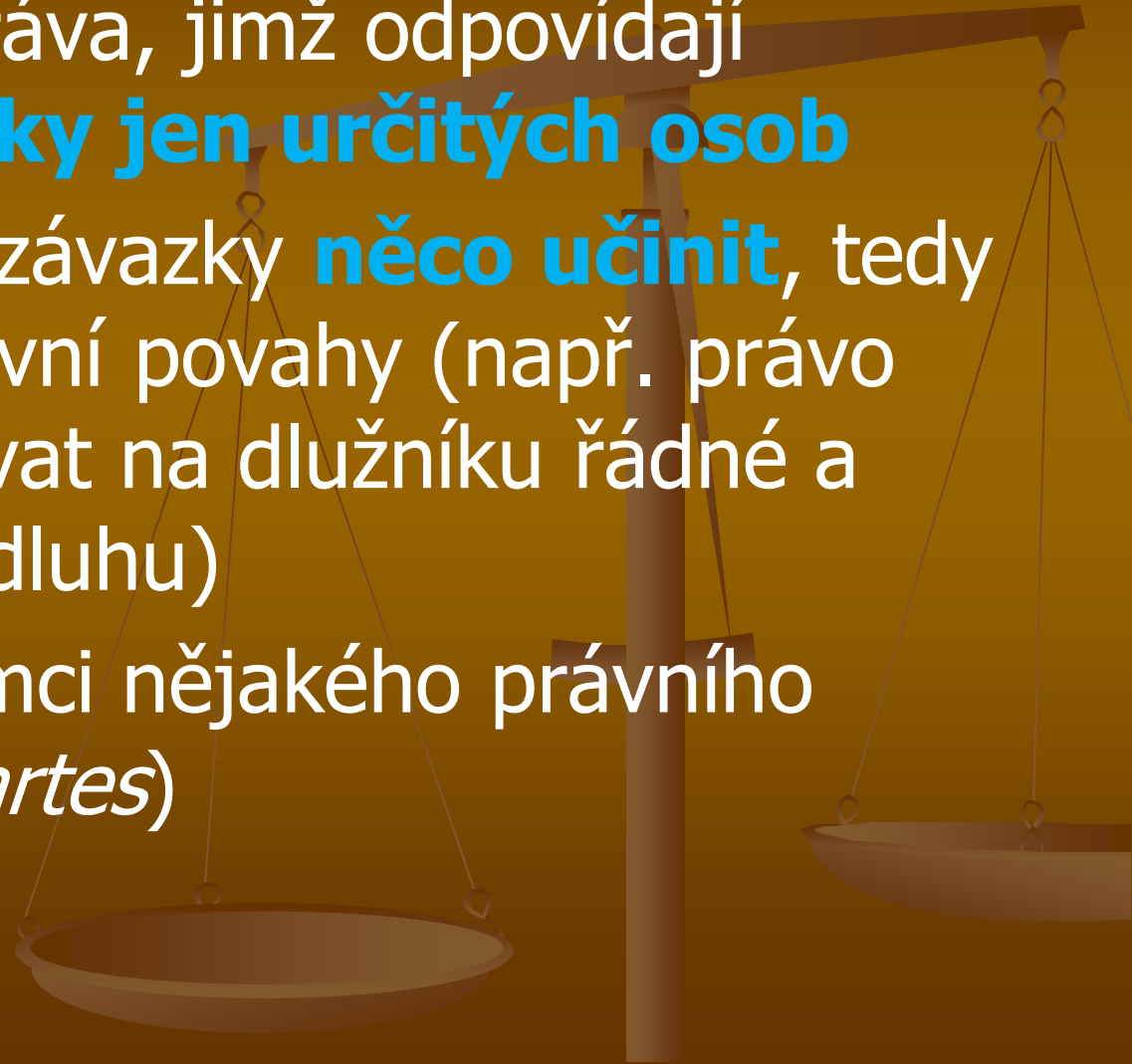
Základní pojmy právní
(podzim 2016)

Absolutní práva

- = subjektivní práva, jimž odpovídá **obecná povinnost všech ostatních subjektů** nerušit oprávněného v jeho oprávněň (např. právo vlastnické)
- povinnost **zdržet se** určitého jednání
- působí **vůči všem** (*erga omnes*)
- § 976 NOZ: „Absolutní majetková práva *působí vůči každému*, nestanoví-li něco jiného zákon.“

Relativní práva

- = subjektivní práva, jimž odpovídají speciální **závazky jen určitých osob**
- Jde zpravidla o závazky **něco učinit**, tedy o závazky pozitivní povahy (např. právo věřitele požadovat na dlužníku řádné a včasné splnění dluhu)
- působí jen v rámci nějakého právního vztahu (*inter partes*)

Absolutní majetková práva

se vztahují k věcem:

- vlastním
- cizím

Věcná práva k věcem vlastním

- držba
- vlastnictví
- spoluvlastnictví
- právo duševního vlastnictví

Věcná práva obecně

- Pojem užíván už v římském právu
- Představují úplné nebo částečné panství nad věcí
- Postavení oprávněné osoby **vyklučuje kohokoliv jiného** z právního působení na věc jí ovládanou, v případě porušení tohoto práva má právní nárok na **ochranu** před takovým jednáním
- předmětem je **věc hmotná** (nejčastěji), resp. **právo** (např. podzástavní právo)

Věc

- Věc v právním smyslu je **vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí**
- 2 kritéria: **ovladatelnost a užitečnost**
- Věc určená k obecnému užívání je **veřejný statek**
- Živé **zvíře** má zvláštní význam a hodnotu již jako smysly nadaný živý tvor. Živé zvíře není věcí (podobně jako lidské tělo a jeho části) a ustanovení o věcech se na živé zvíře použijí obdobně jen v rozsahu, ve kterém to neodporuje jeho povaze

Dělení věcí

- **hmotné a nehmotné**
  - Např. auto vs. ovladatelné přírodní síly (elektrina)
- **movité nebo nemovité**
  - **Nemovité:**
    - Nemovité věci jsou **pozemky a podzemní stavby** se samostatným účelovým určením, jakož i věcná práva k nim, a práva, která za nemovité věci prohlásí zákon. Stanoví-li jiný právní předpis, že určitá věc není součástí pozemku, a nelze-li takovou věc přenést z místa na místo bez porušení její podstaty, je i tato věc nemovitá
- **zastupitelné a nezastupitelné**
  - Nezastupitelné: např. peníze vs. originály výtvarných děl
- **určené podle druhu nebo jednotlivě**

Součást a příslušenství věci

■ Součást:

- vše, co k ní podle její povahy náleží a nemůže být odděleno, aniž by se tím věc znehodnotila.
- Součástí pozemku je prostor nad povrchem i pod povrchem, stavby zřízené na pozemku a jiná zařízení (dále jen „stavba“) s výjimkou staveb dočasných, včetně toho, co je zapuštěno v pozemku nebo upevněno ve zdech.
- Součástí pozemku je **rostlinstvo** na něm vzešlé
- Inženýrské sítě (kanalizace, energetika, vodovody) **nejsou** součástí pozemku

■ Příslušenství

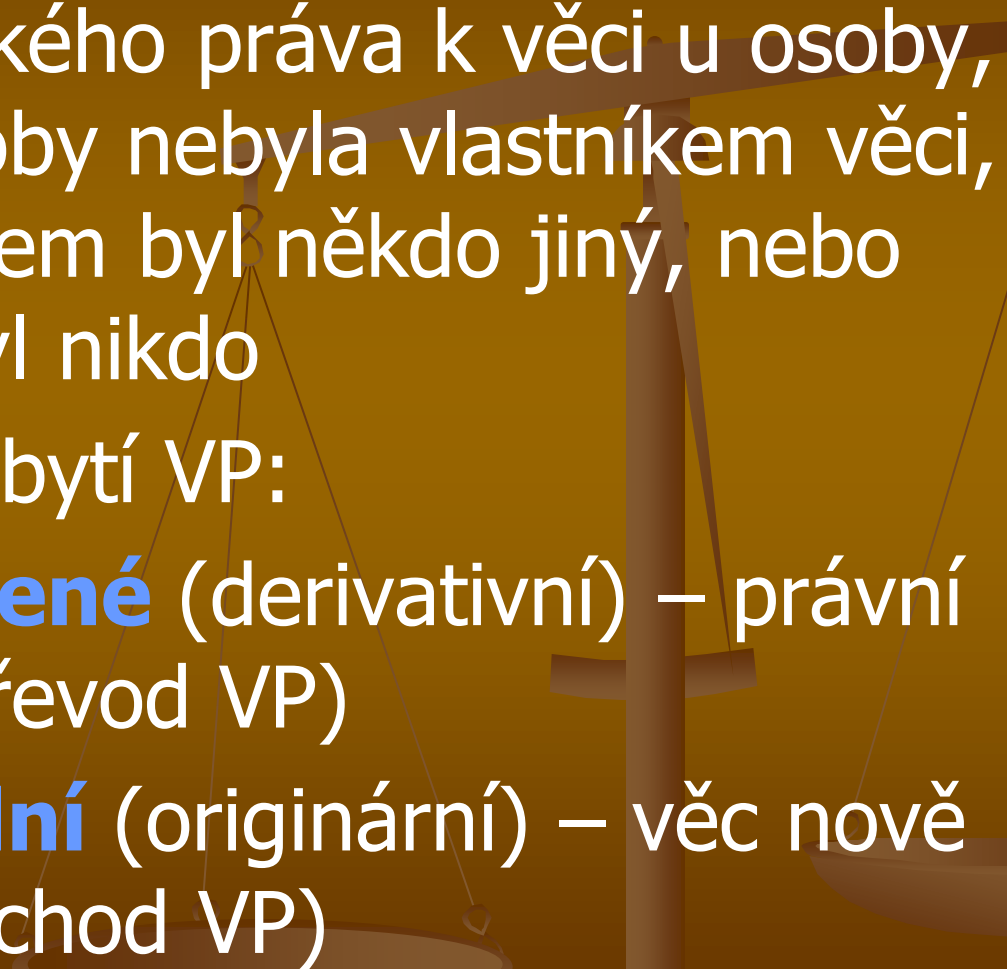
- jsou věci, které náleží vlastníku věci hlavní a jsou jí určeny k tomu, aby byly s hlavní věcí trvale užívány v rámci jejich hosp. určení. Byla-li vedlejší věc od hlavní věci přechodně odloučena, nepřestává být příslušenstvím. Např. **úroky**, úroky z prodlení a náklady na uplatnění jsou příslušenstvím pohledávky, pouzdro na hudební nástroj, lékárnička, rezervní kolo v autě.

Vlastnické právo

- nejvýznamnější absolutní právo
- Jedno ze základních lidských práv
- **Předmětem** VP: věc v právním smyslu
- Obsah VP: vlastník je v mezích zákona oprávněn s předmětem svého vlastnictví volně nakládat (**držet, užívat, požívat jeho plody a užitky a nakládat s ním**).
- **omezení** – tzv. „sousedské právo“

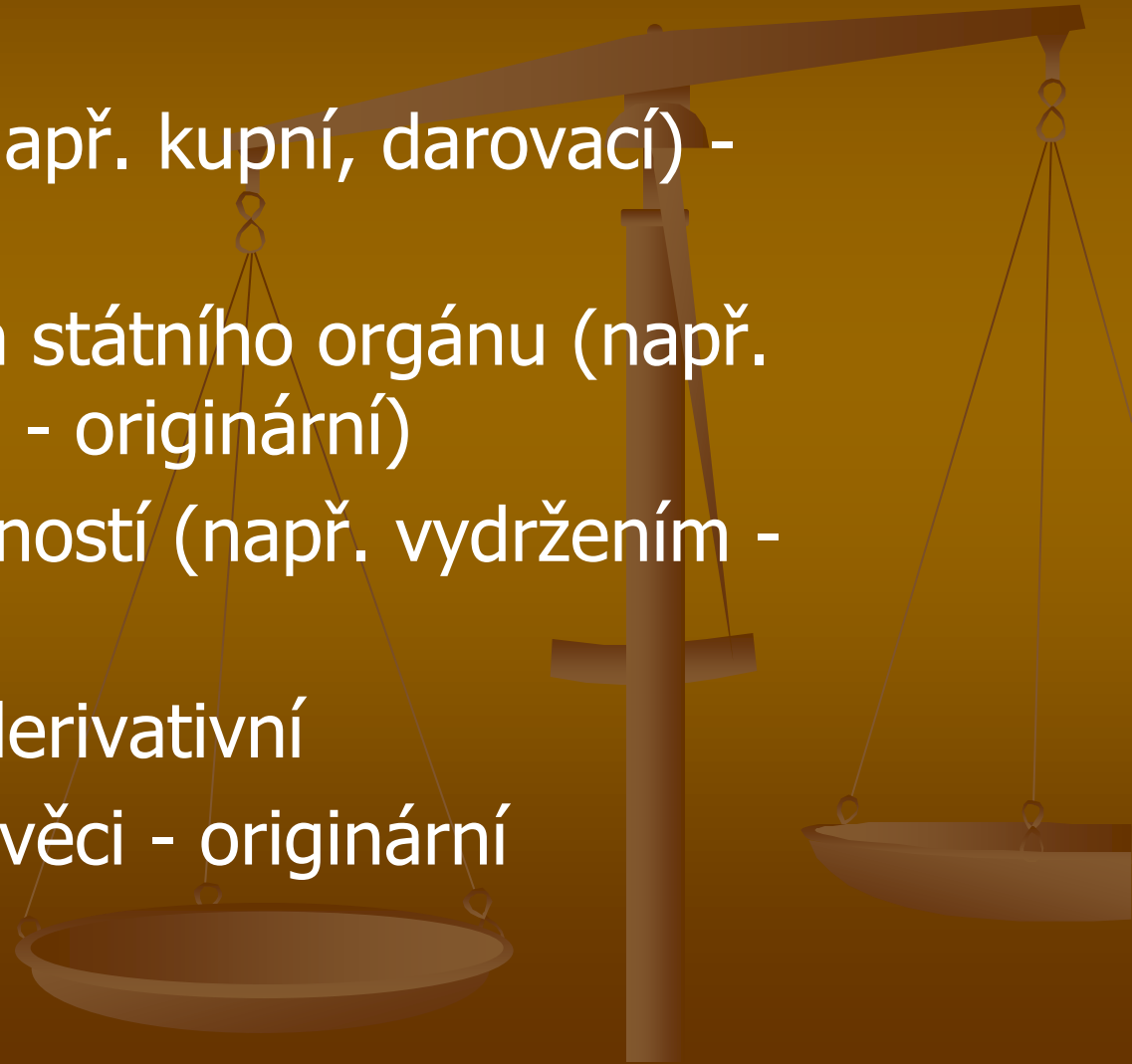
Nabytí vlastnického práva

- = vznik vlastnického práva k věci u osoby, která do této doby nebyla vlastníkem věci, protože vlastníkem byl někdo jiný, nebo vlastníkem nebyl nikdo
  - Dva způsoby nabytí VP:
    - a) **Nabytí odvozené** (derivativní) – právní předchůdce (převod VP)
    - b) **Nabytí původní** (originární) – věc nově vytvořená (přechod VP)
-

Nabytí vlastnického práva

■ Příklady:

- ✓ smlouvou (např. kupní, darovací) - derivativní
- ✓ rozhodnutím státního orgánu (např. vyvlastněním - originární)
- ✓ jinou skutečností (např. vydržením - originární)
- ✓ děděním – derivativní
- ✓ zhotovením věci - originární

Originární způsoby nabytí vlastnického práva

■ Přivlastnění

- Věc, která nikomu nepatří, si každý může přivlastnit, nebrání-li tomu zákon nebo právo jiného na přivlastnění věci. Movitá věc, kterou vlastník opustil, protože ji nechce jako svou držet, nikomu nepatří. Opuštěná nemovitá věc připadá do vlastnictví státu.
- Nevýkon vlastnického práva – movitá věc 3 roky, nemovitá věc 10 let = domněnka opuštění věci

■ Nález

- Ztracenou věc vrátí nálezce tomu, kdo ji ztratil, nebo vlastníkovi proti úhradě nutných nákladů a nálezného. Není-li znám vlastník, předá obci. Nálezce má právo na náhradu nutných výdajů a na nálezné, které tvoří 10% ceny nálezu.

■ Přírůstek

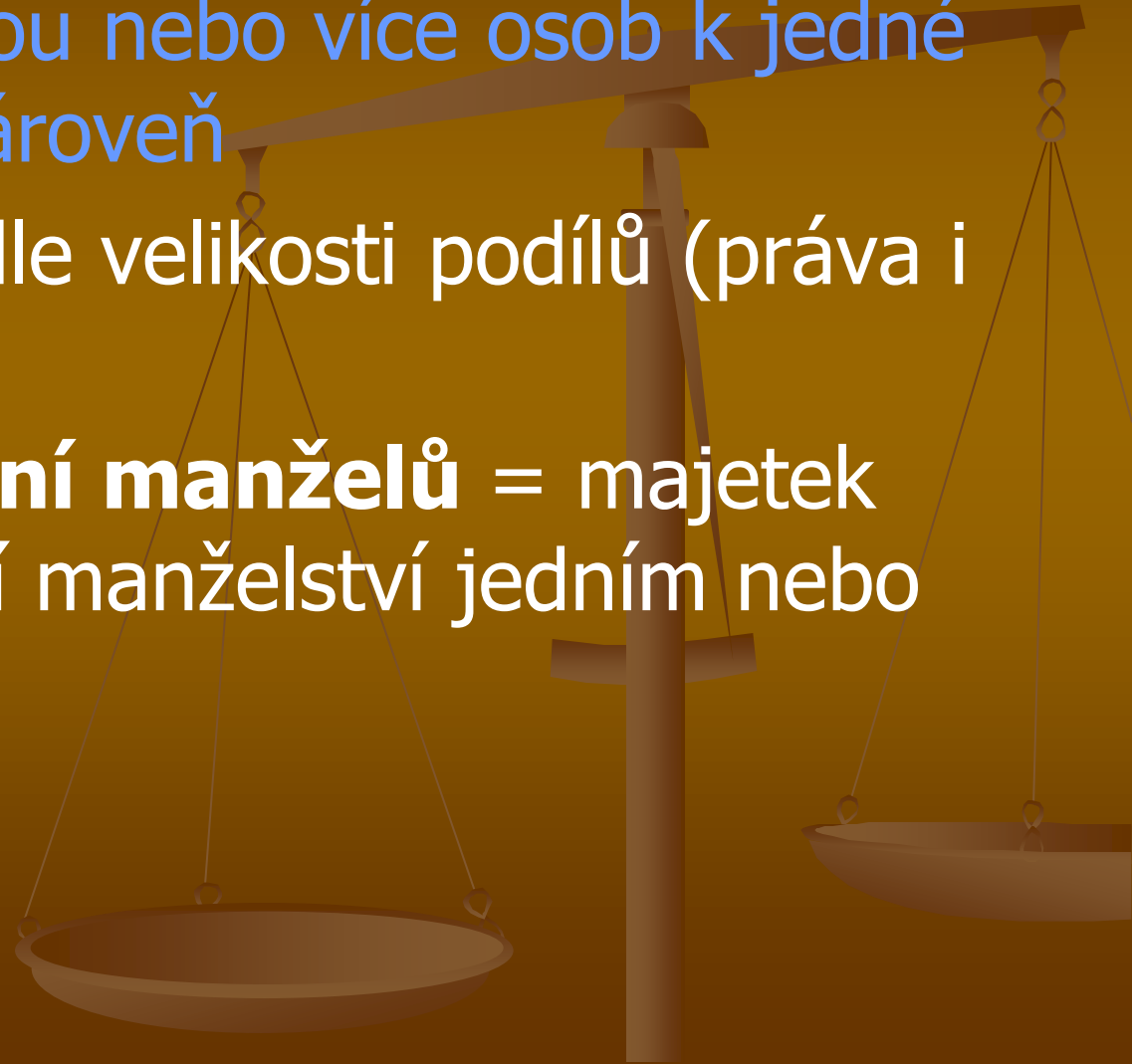
- Plody, které pozemek vydává sám od sebe, aniž je obděláván, náleží vlastníkovi pozemku.

Originární nabytí vlastnického práva

- **Smíšený přírůstek** – osetí cizího pozemku
- **Vydržení** = dlouhodobá nepřetržitá poctivá držba (movitá věc 3 roky, nemovitá 10 let)
- **Mimořádné vydržení** (i bez prokázání důvodu držby) dvojnásobná vydržecí doba
- **Od nevlastníka:**
  - **Nezapsaná ve veřejném seznamu – dobrá víra**
    - Veřejná dražba, od podnikatele, za úplatu od někoho, komu vlastník věc svěřil, od neoprávněného potvrzeného dědice...
- **Nabytí rozhodnutím orgánu veřejné moci** (např. propadnutí věci, vyvlastnění)
- **Nabytí ze zákona** (nepříliš časté, např. konfiskace, znárodnění)

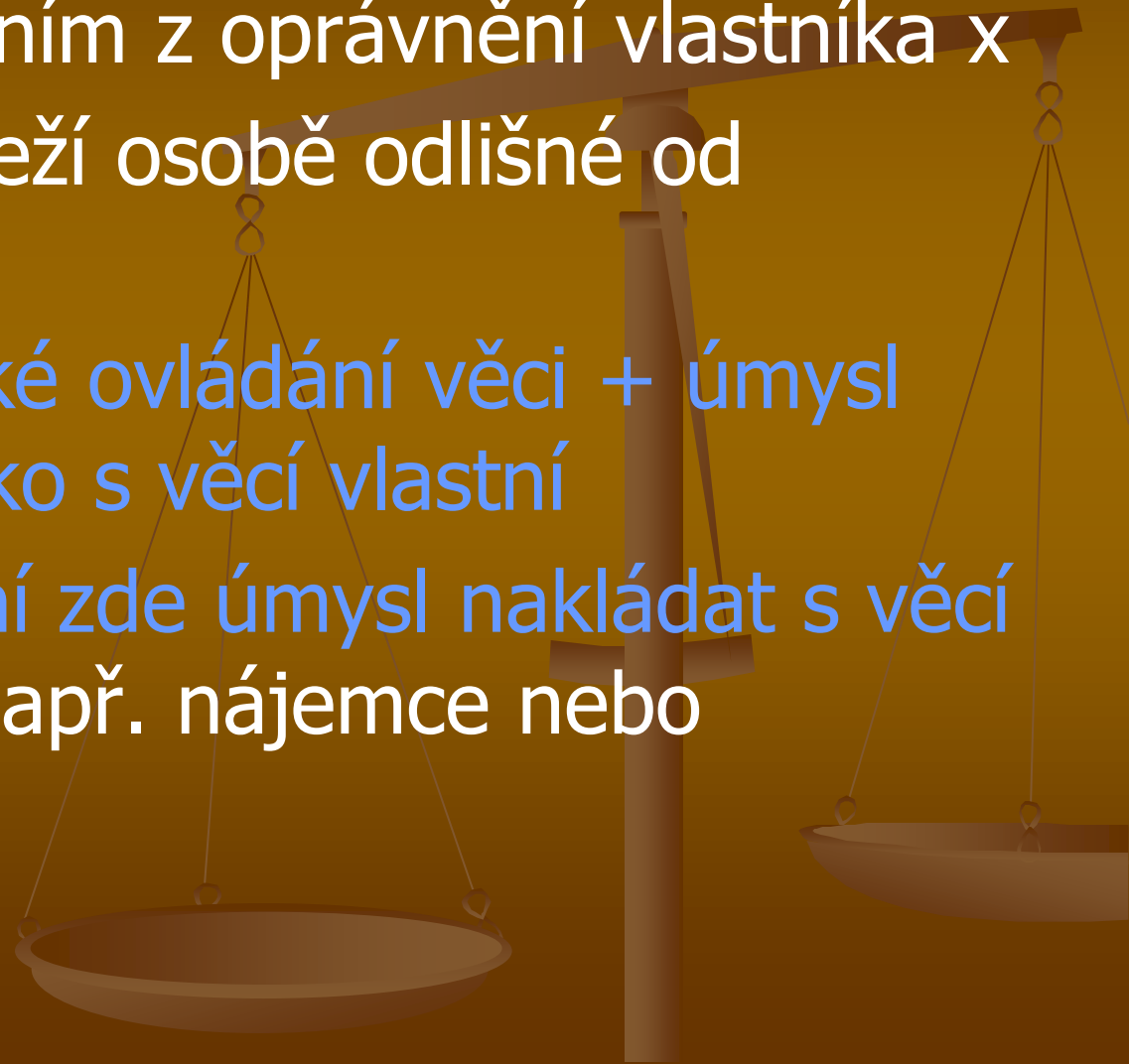
Spoluvlastnictví

- = vlastnictví dvou nebo více osob k jedné společné věci zároveň
- **podílové** – podle velikosti podílů (práva i povinnosti)
- **společné jmění manželů** = majetek nabytý za trvání manželství jedním nebo oběma manžely

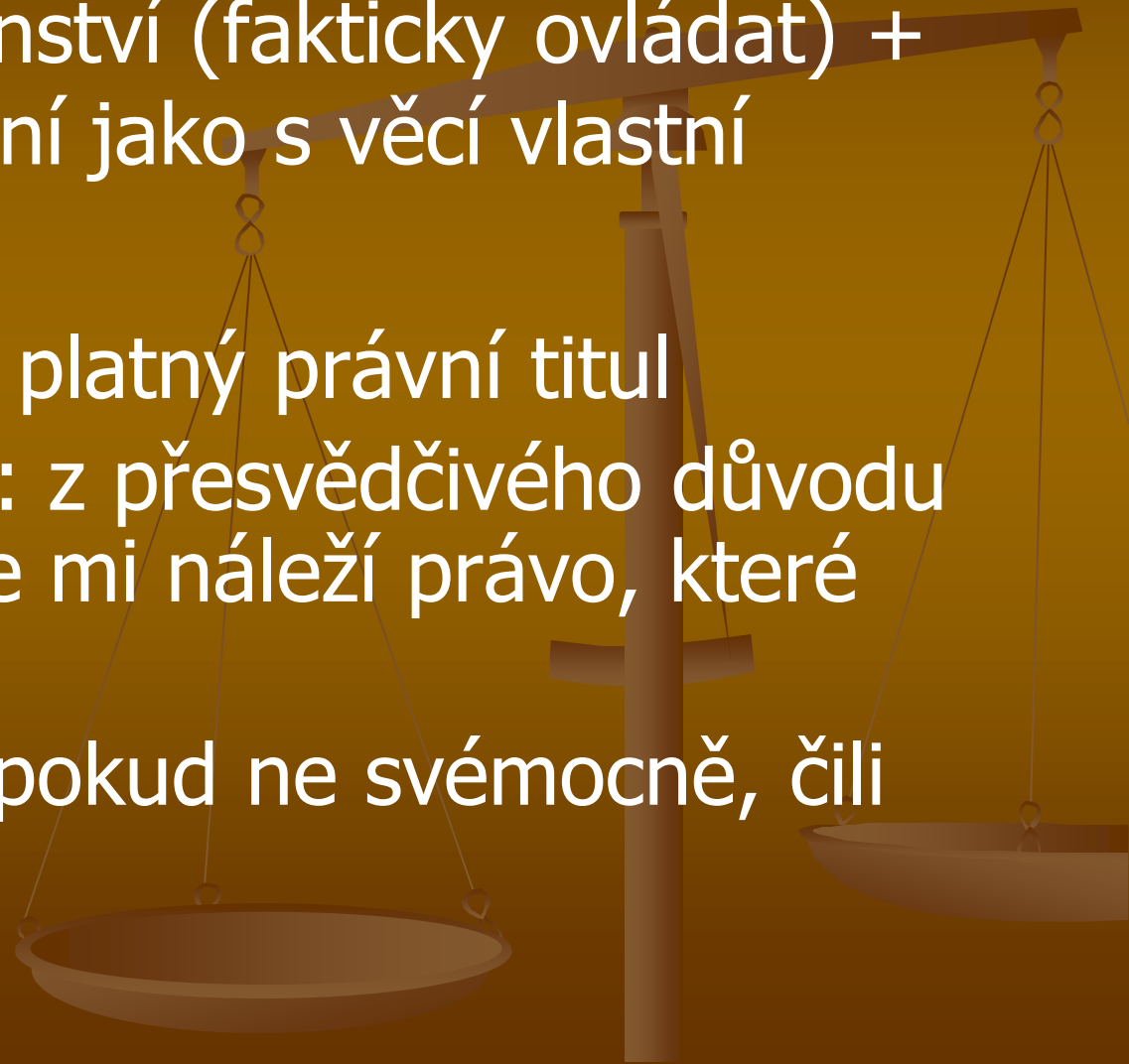
Držba a detence

- Právo držby jedním z oprávnění vlastníka x
- Právo držby náleží osobě odlišné od vlastníka
- **Držba** = faktické ovládnání věci + úmysl nakládat s ní jako s věcí vlastní
- **Detence** = není zde úmysl nakládat s věcí jako s vlastní (např. nájemce nebo vypůjčitel)

Držba

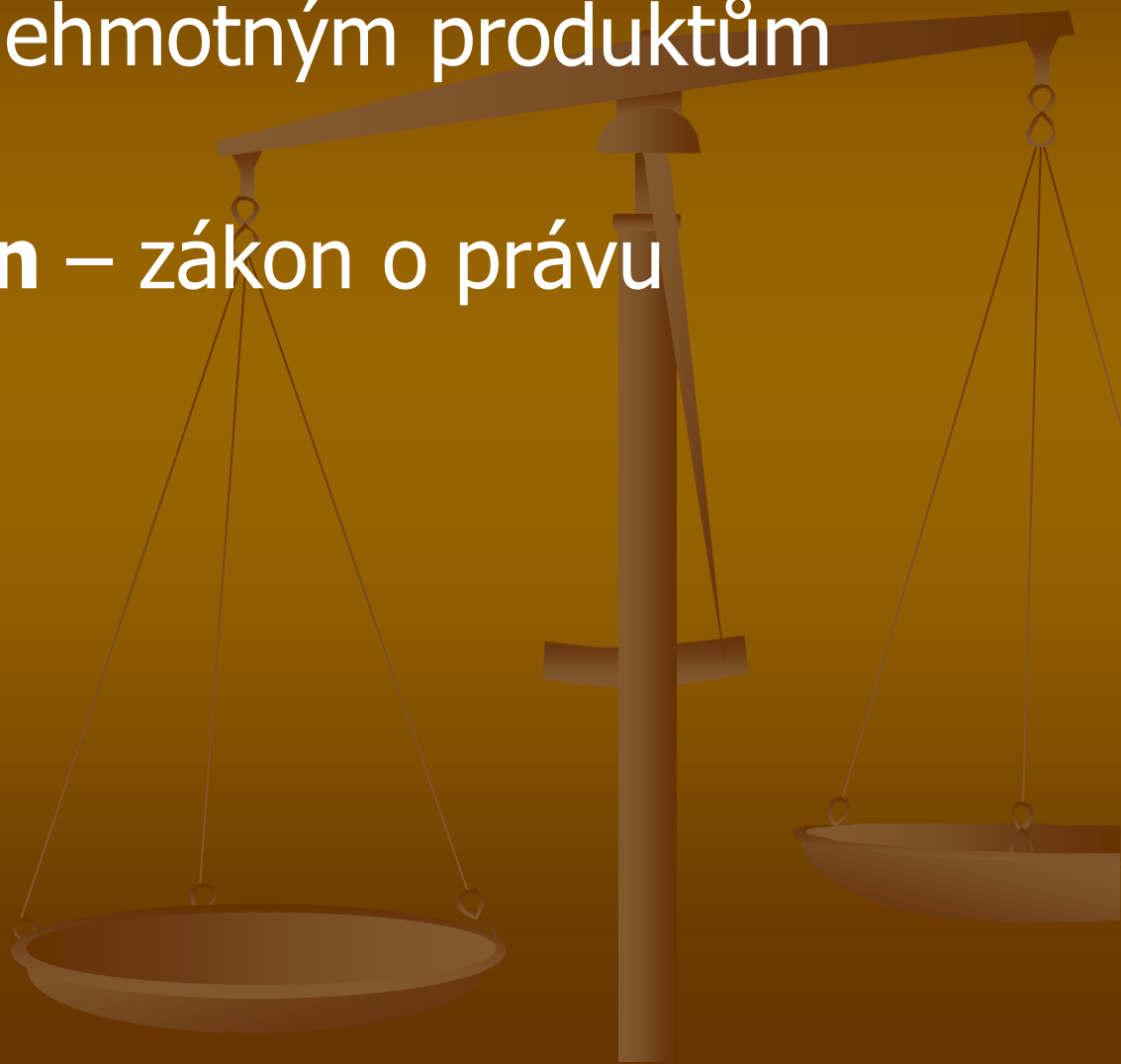
- věc ve svém panství (fakticky ovládat) + vůle nakládat s ní jako s věcí vlastní
- **Řádná držba**: platný právní titul
- **Poctivá držba**: z přesvědčivého důvodu mám za to, že mi náleží právo, které vykonávám
- **Pravá držba**: pokud ne svémocně, čili lstí

Právo duševního vlastnictví

- právní vztah k nehmotným produktům duševní práce
- **hlavní pramen** – zákon o právu autorském

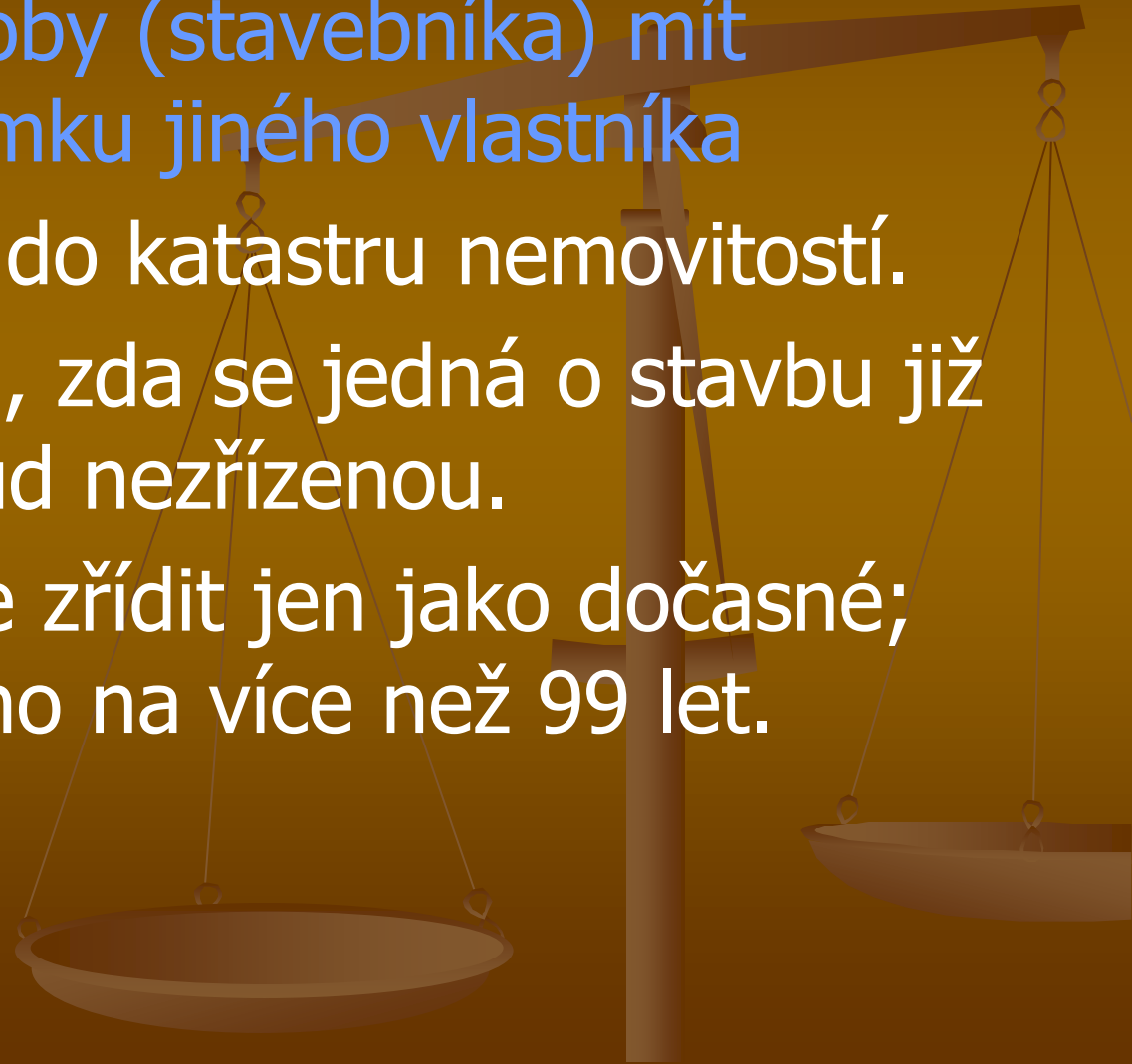
Věcná práva k věcem cizím

- Právo stavby
- Věcná břemena
- Právo zástavní
- Právo zadržovací

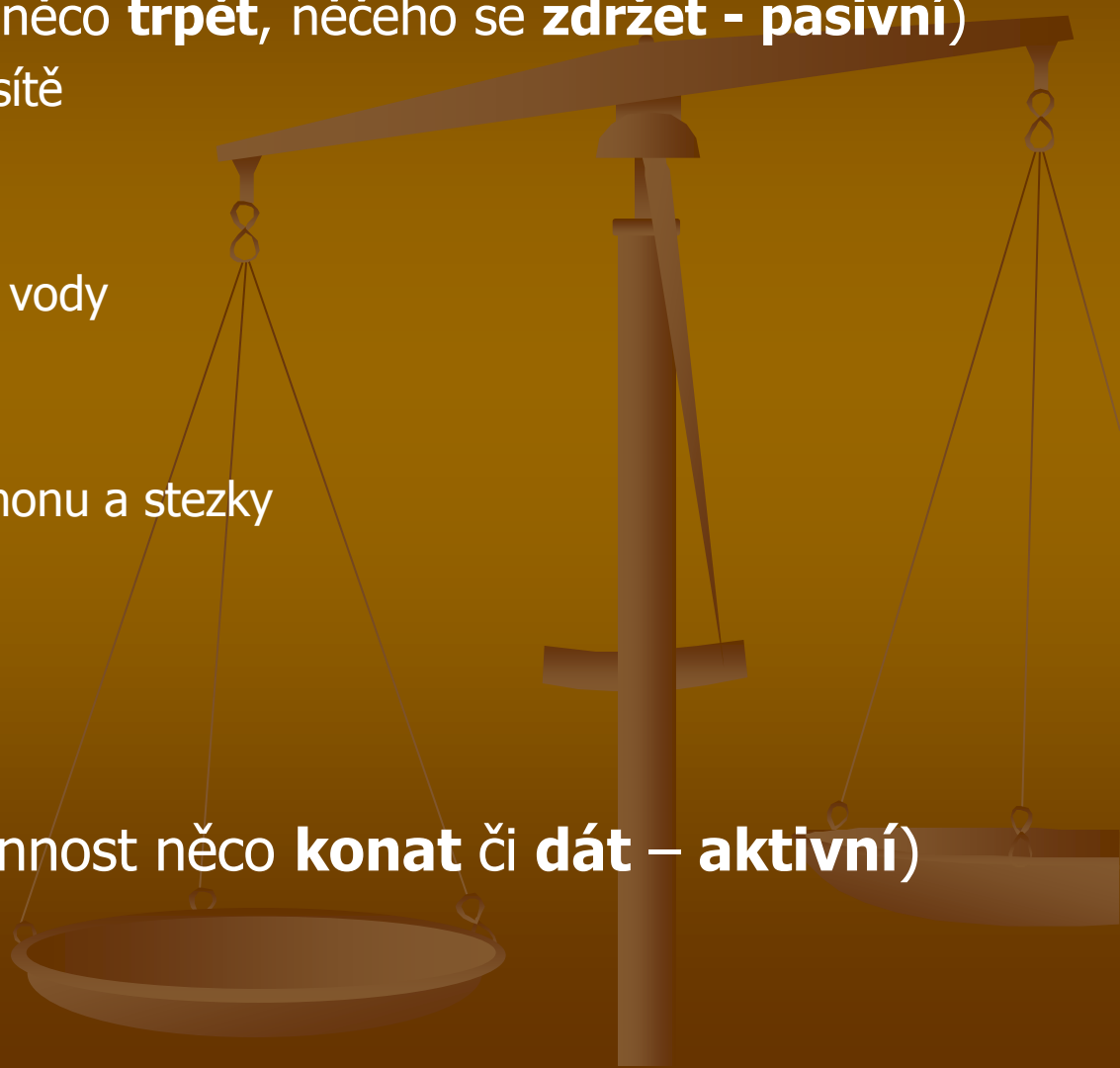
Právo stavby

- věcné právo osoby (stavebníka) mít stavbu na pozemku jiného vlastníka
- Vzniká zápisem do katastru nemovitostí.
- Nezáleží na tom, zda se jedná o stavbu již zřízenou či dosud nezřízenou.
- Právo stavby lze zřídit jen jako dočasné; nesmí být zřízeno na více než 99 let.

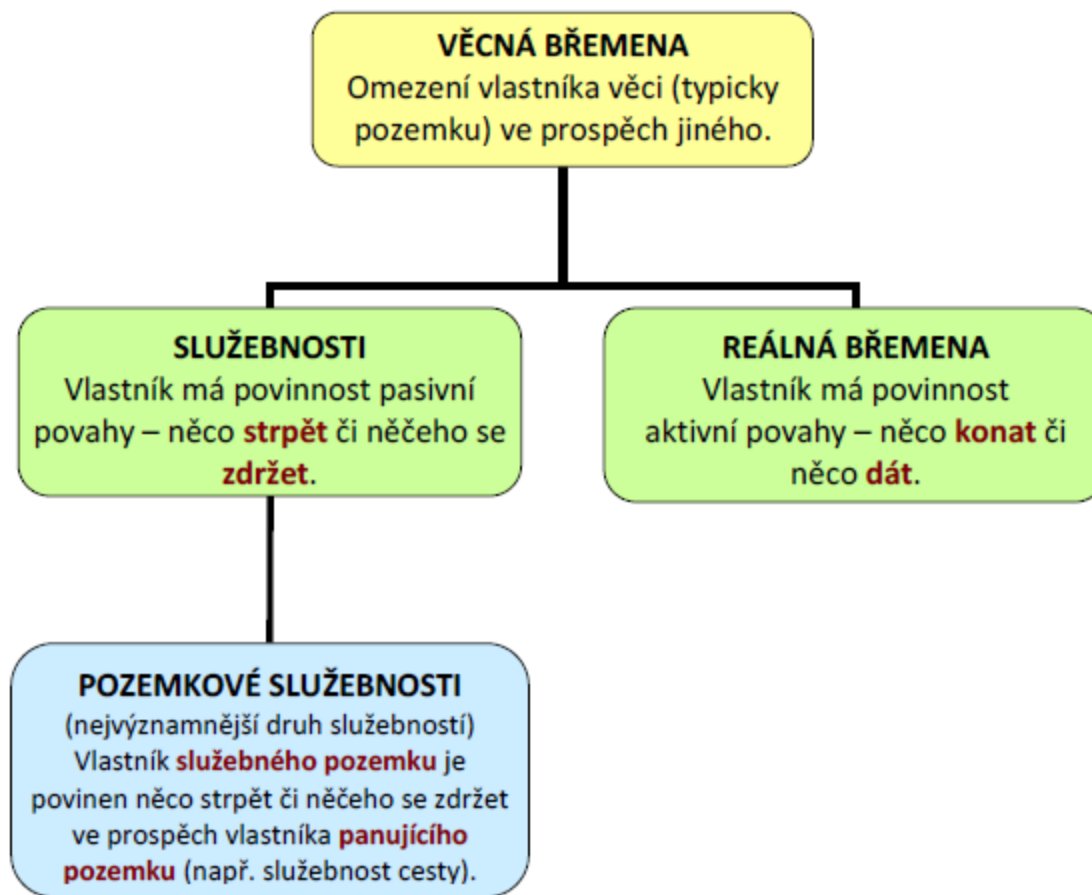

Věcná břemena

- omezují vlastníka nemovitosti
- **Služebnosti** (povinnost něco **trpět**, něčeho se **zdržet - pasivní**)
  - Služebnost inženýrské sítě
  - Opora cizí stavby
  - Služebnost okapu
  - Právo na svod dešťové vody
  - Právo na vodu
  - Služebnost rozlivu
  - Služebnost stezky, průhonu a stezky
  - Právo pastvy
  - Uživací právo
  - Požívací právo
  - Služebnost bytu
- **Reálná břemena** (povinnost něco **konat** či **dát – aktivní**)

Věcná břemena - přehled

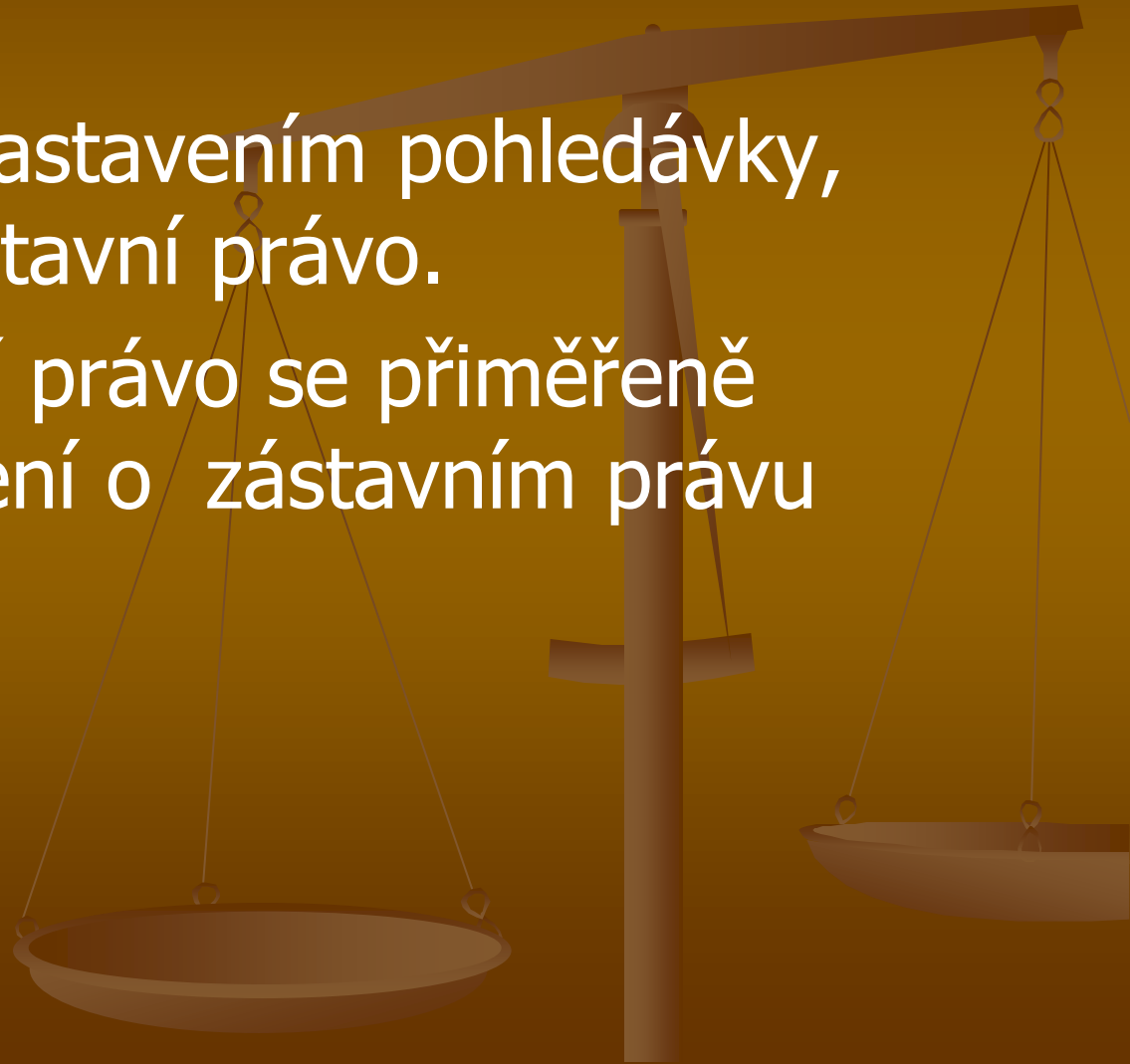

Právo zástavní

- Zástavní právo **slouží k zajištění pohledávky** pro případ, že dluh, který jí odpovídá, nebude včas splněn s tím, že v tomto případě lze dosáhnout uspokojení z výtěžku zpeněžení zástavy do ujednané výše.
- Zástavní právo působí vůči každému pozdějšímu vlastníku zastavené věci
- **Není-li pohledávka zajištěná zástavním právem splněna včas, má zástavní věřitel právo na uspokojení své pohledávky z výtěžku zpeněžení zástavy (veřejná dražba aj.)**

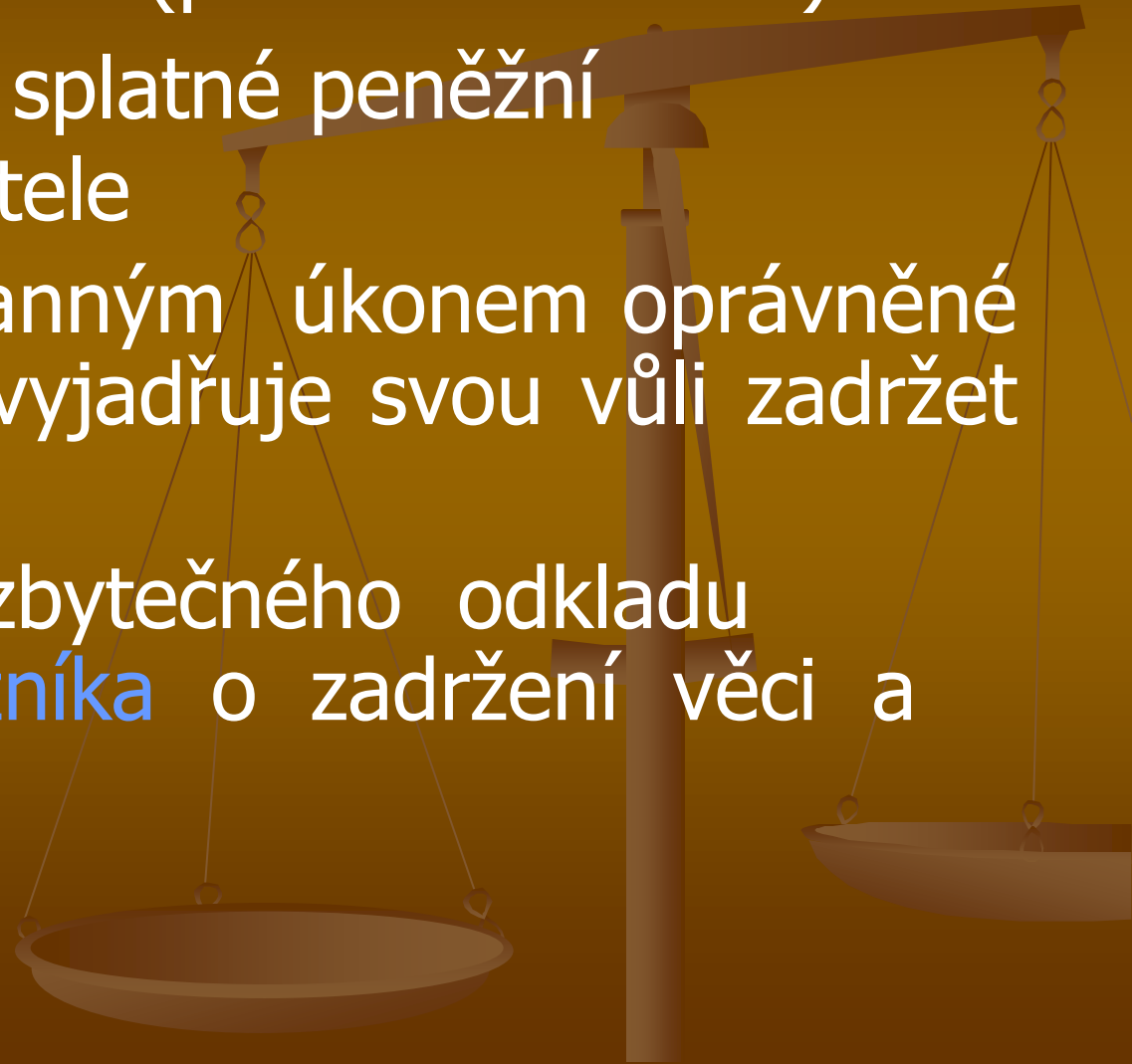
Právo podzástavní

- právo vznikne zastavením pohledávky, které svědčí zástavní právo.
- Na podzástavní právo se přiměřeně použijí ustanovení o zástavním právu

Zadržovací právo

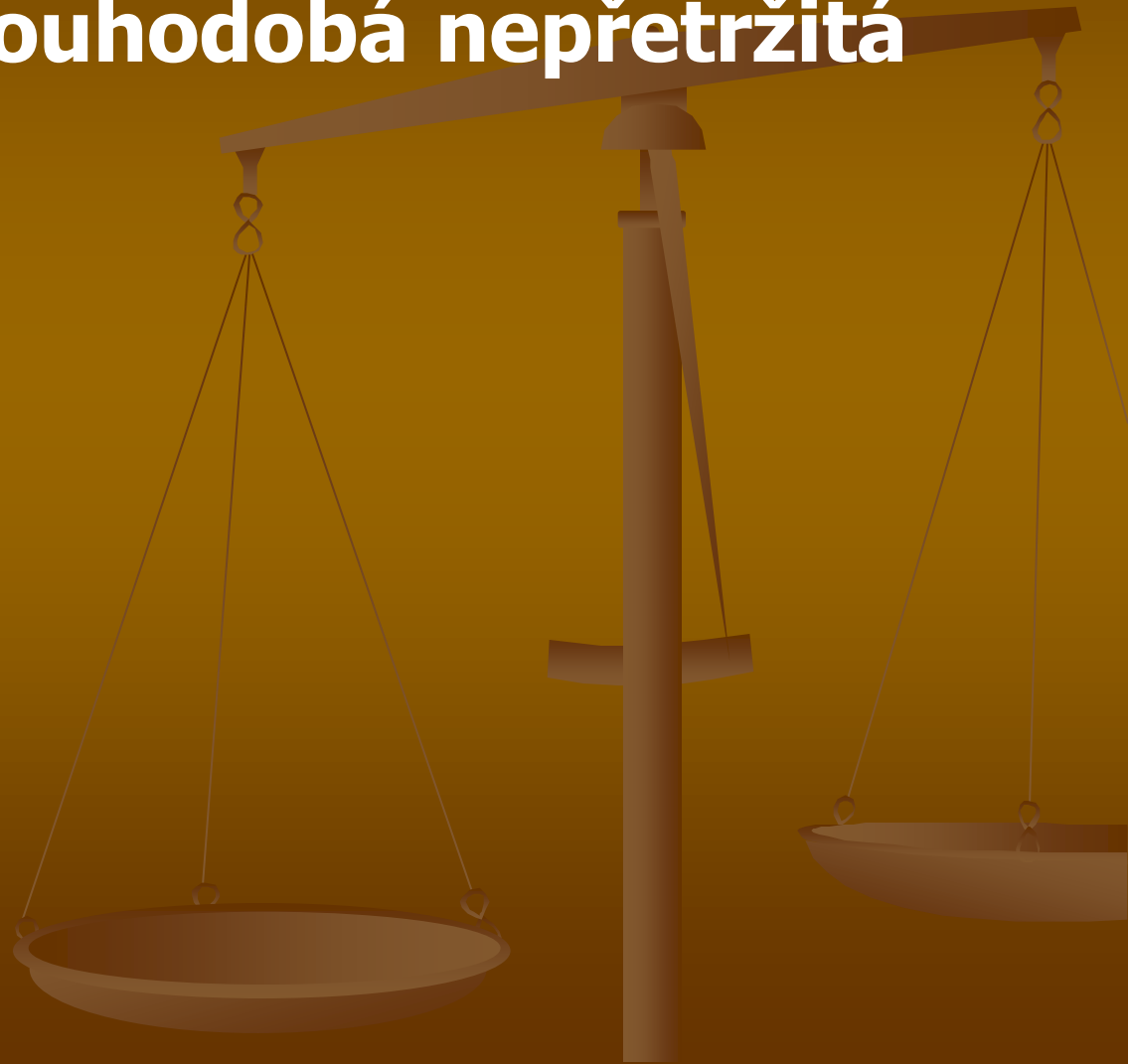
- pouze **movitá věc** (patřící dlužníkovi)
- **účel** – zajištění splatné peněžní pohledávky věřitele
- Vznik: jednostranným úkonem oprávněné osoby, kterým vyjadřuje svou vůli zadržet věc.
- Povinnost bez zbytečného odkladu **vyrozumět dlužníka** o zadržení věci a jeho důvodech.

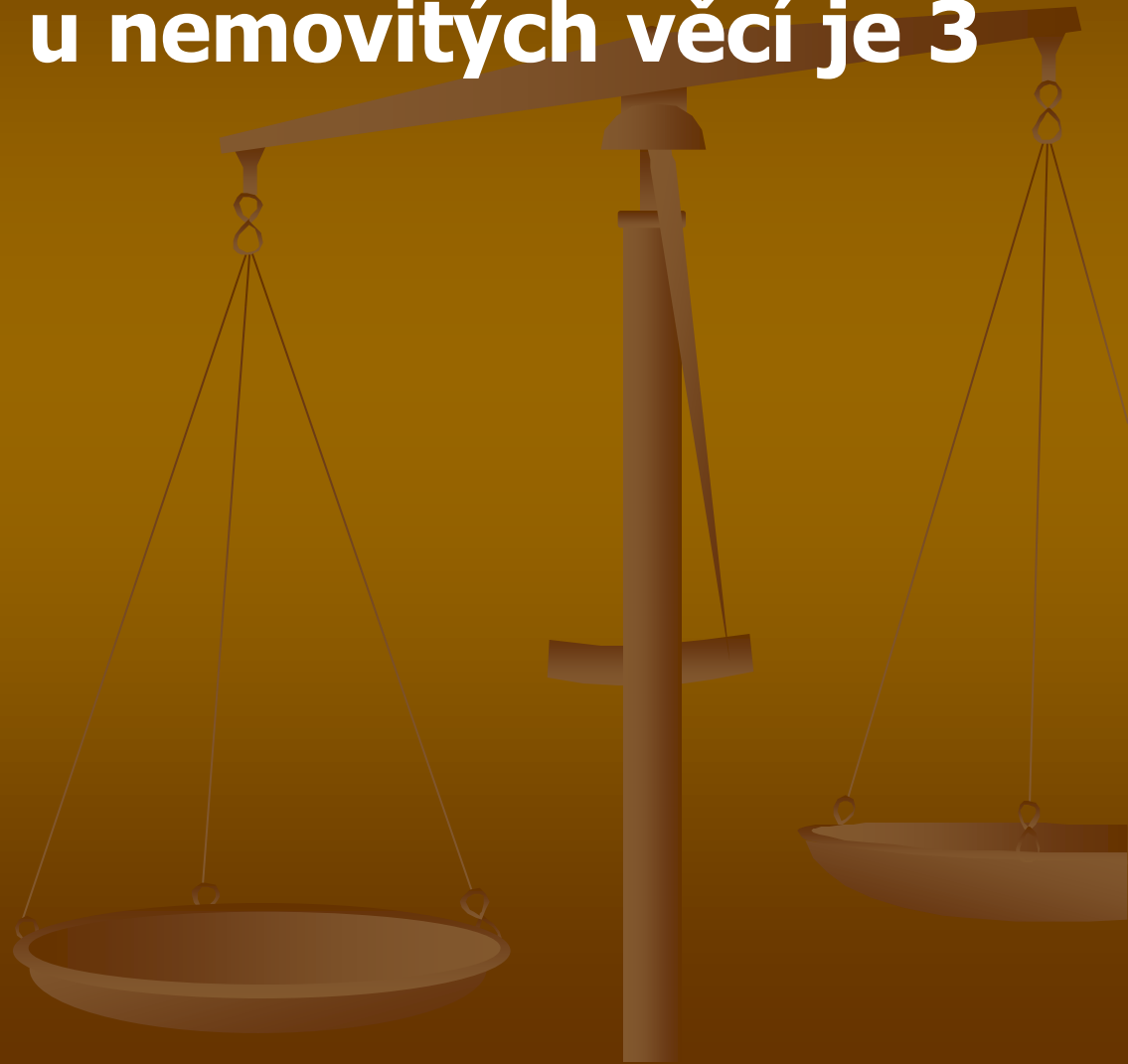
Test

- **Vydržení je dlouhodobá nepřetržitá poctivá držba**
- ANO
- NE

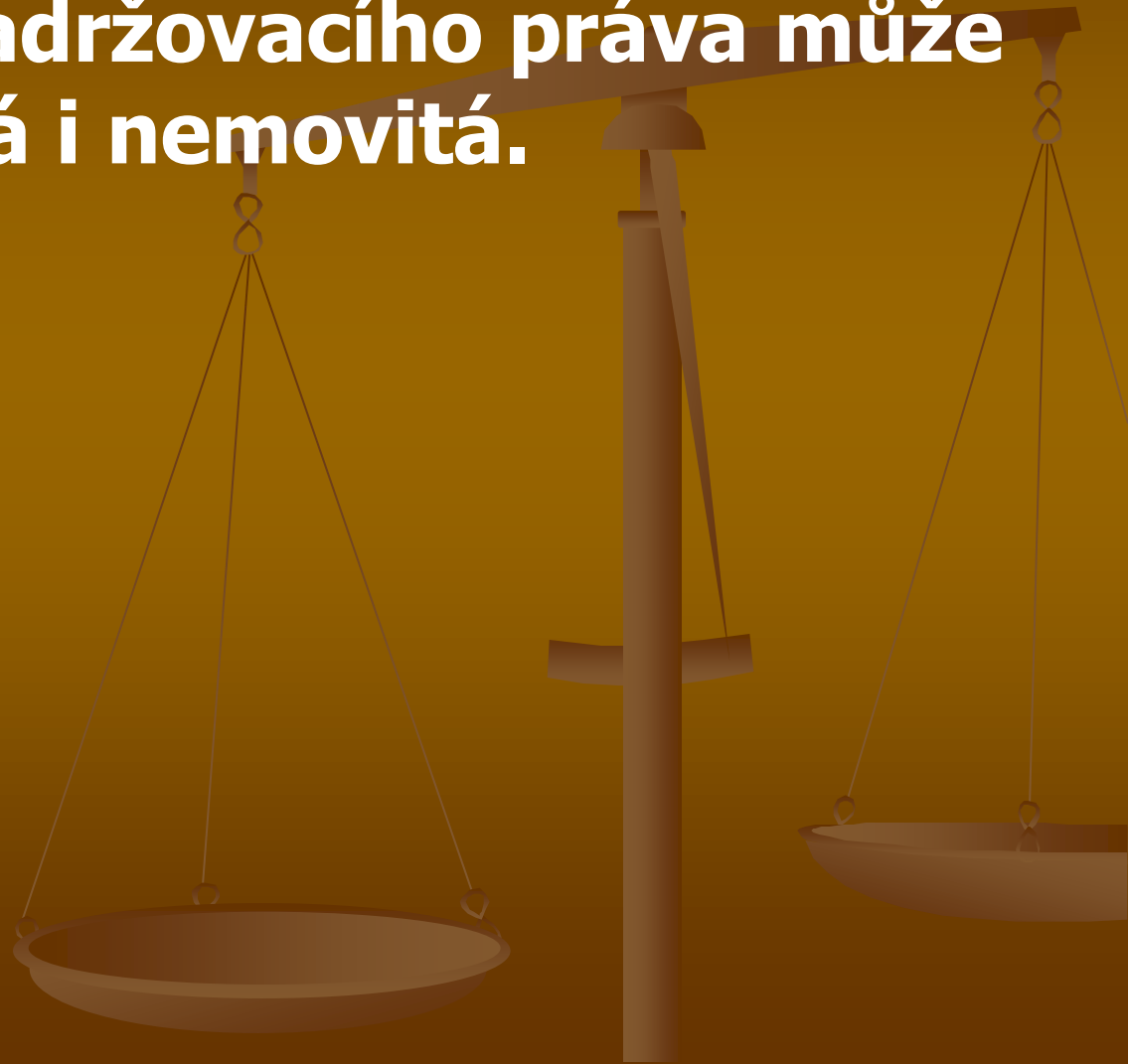
Test

- **Vydržecí doba u nemovitých věcí je 3 roky.**
- ANO
- NE

Test

- **Předmětem zadržovacího práva může být věc movitá i nemovitá.**
- ANO
- NE

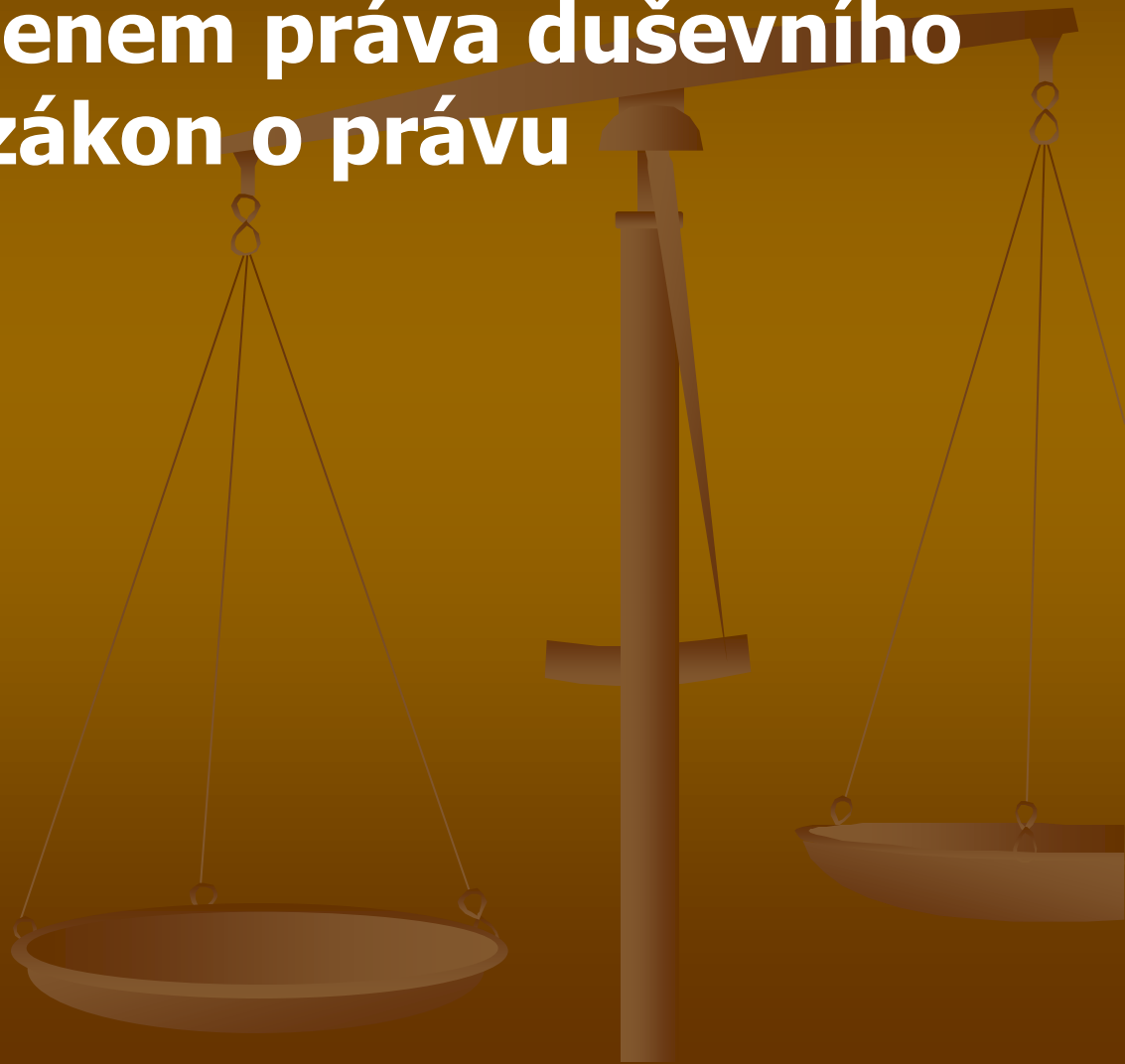
Test

- **Zástava je věc určená k zajištění pohledávky.**
- ANO
- NE

Test

- **Hlavním pramenem práva duševního vlastnictví je zákon o právu autorském.**
- ANO
- NE

Test

- **Nálezce si může nalezenou věc ponechat.**
- ANO
- NE

Test

- U detence schází úmysl nakládat s věcí jako s vlastní.
- ANO
- NE

